

ného jmění manželů nepřikazuje hodnotu obchodního podílu, ale obchodní podíl. Obchodní podíl může být přikázán jen společníku obchodní společnosti.

Z výše uvedeného pak pro dovolací soud v této věci vyplývá první závěr, že také obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným, nabytý jedním z manželů za trvání manželství ze společných prostředků ještě před 1. 8. 1998, se stal majetkovou hodnotou, která se v rámci řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů přikazuje účastníku, který je společníkem uvedené obchodní společnosti. Jestliže tedy žalovaný stejně jako žalobkyně za trvání společného manželství a bezpodílového spoluvlastnictví ze společných prostředků nabyli každý obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným, stal se tento majetek součástí jejich bezpodílového spoluvlastnictví.

S ohledem na dovolací argumentaci dovolatele lze také odkázat na již zmiňovaný rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 700/2004, podle kterého ustanovení občanského zákoníku upravující společné jmění manželů (§ 143-151) jsou také ustanoveními upravujícími spoluvlastnictví, z čehož lze dále dovodit, že ustanovení § 114 odst. 3 ObchZ nebrání tomu, aby obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným mohl být ve společném jmění manželů či mohl být předmětem bezpodílového spoluvlastnictví manželů (srov. ostatně slova „... se použijí přiměřeně“), přestože byl nabyt jen jedním z manželů.

Pro úplnost se poznamenává, že dovolací soud sdílí právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího soudu ze 16. 4. 1998, sp. zn. 2 Cdon 1652/97, publikovaném v časopisu Soudní judikatura, roč. 1998, č. 12, podle kterého společník společnosti s ručením omezeným není z důvodu účasti v této společnosti podnikatelem. Proto i z tohoto důvodu nelze uvažovat o tom, že by obchodní podíl mohl jako součást podniku náležet výlučně manželu - společníku obchodní společnosti.

V daných souvislostech pak lze konstatovat, že soudy pochybily, pokud obchodní podíly účastníků (jestliže v době vypořádání existovaly) nepřikázaly tomu kterému z účastníků, přestože měly za to, že do bezpodílového spoluvlastnictví účastníků patří, ale toliko promítly hodnotu těchto podílů do celkové částky, kterou má žalovaný zaplatit žalobkyni na úplné vyrovnání. K tomu je třeba ovšem poznamenat, že předpokladem takového postupu je žalobní návrh účastníka, jímž by požadoval přikázání konkretizovaného obchodního podílu někomu z účastníků.

Pokud jde o další podstatnou právní otázku - otázku doby významné pro ocenění obchodního podílu v rámci řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů, odvolací soud (stejně jako soud prvního stupně) pochybil, pokud při jejím řešení nevyšel z obvyklých zásad pro oceňování věcí či hodnot při vypořádání zaniklého bezpodílového spoluvlastnictví manželů. Nejvyšší soud např. v rozsudku ze 7. 12. 1999, sp. zn. 2 Cdon 2060/97, uveřejněném v Soudních rozhledech, 2000, č. 2, dovodil, že „při stanovení ceny věci pro účely vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů se vychází z ceny věci v době vypořádání, avšak z jejího stavu v době zániku tohoto spoluvlastnictví“, a dále v rozsudku ze 17. 5. 2001, sp. zn. 22 Cdo 629/2000, publikovaném v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, sv. 6, pod C 496, že „při oceňování věcí, které náležejí do vypořádávaného bezpodílového spoluvlastnictví, se vychází ze stavu věci

ke dni zániku bezpodílového spoluvlastnictví, ale z ceny v době, kdy se provádí vypořádání. Pravidla pro oceňování jiné majetkové hodnoty než věci v rámci řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů jsou pak obdobná a platí tak, že se vychází z jejího stavu (jenž je určen její kvantitou a kvalitou v daném čase) v době zániku bezpodílového spoluvlastnictví manželů, avšak z její ceny či cenových relací platných v době vypořádání“. Nejvyšší soud ostatně v obdobné záležitosti - oceňování členského podílu ve stavebním bytovém družstvu rozhoduje v souladu s uvedeným pravidlem. K tomu viz rozsudek Nejvyššího soudu z 30. 11. 2004, sp. zn. 22 Cdo 900/2004, publikovaný v Souboru civilních rozhodnutí, pod C 2945, podle kterého „také při oceňování členského podílu v bytovém družstvu v rámci vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů - bývalých společných nájemců družstevního bytu a společných členů bytového družstva - se vychází ze stavu tohoto podílu v době zániku společného členství rozvedených manželů v družstvu, avšak z ceny odpovídající době, kdy se vypořádává“.

Z výše uvedeného se podává druhý závěr, že soudy obou stupňů pochybily, pokud z uvedené zásady při stanovení cen obchodních podílů nevycházely. Nelze také pominout, že cena obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným, který je převoditelný, by měla být stanovena tzv. tržní cenou (správně obvyklou) stejně jako se pro potřeby řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví (společného jmění) manželů stanoví cena členského podílu v družstvu.

Pokud pak jde o to, nakolik je správné ocenění obchodních podílů ve společnosti *K. s. P., spol. s r. o.*, a *A. L. P., spol. s r. o.*, pokud znalec vycházel z data 31. 3. 1998 a nikoli 3. 3. 1998, kdy došlo k zániku bezpodílového spoluvlastnictví účastníků, přičemž podle dovolatele hodnota majetku prosperující společnosti *K. s. P., spol. s r. o.*, k dřívějšímu datu musela být nižší, je dovolací soud toho názoru, že jde o otázku odbornou, na niž by měl odpovědět především znalec, jemuž bylo ocenění obchodního podílu uloženo.

Z výše uvedeného vyplývá, že odvolací soud věc po právní stránce neposoudil zcela správně.

Nejvyšší soud České republiky: Zřízení věcného břemene v rozporu s veřejnoprávním předpisem. Nezbytná cesta lesem

§ 151a odst. 1, 3 ObčZ

1. Věcné břemeno nelze zřídit v rozporu s veřejnoprávními předpisy; zapovídá-li zákon určitý způsob užití pozemku, nelze zřídit věcné břemeno se zapovězeným obsahem.

2. Soud nemůže bez souhlasu vlastníka lesa zřídit právo průjezdu lesem jako věcné břemeno.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 3. 2006, sp. zn. 22 Cdo 225/2006

Z odůvodnění: Žalobci se domáhali, aby soud v jejich prospěch zřídil právo věcného břemene chůze a průjezdu k jejich chatě přes specifikované pozemky žalovaného. Soud prvního stupně žalobu zamítl. Ve vztahu k žalobkyni b) dospěl k závěru, že není vlastníci chaty,

a proto se nemůže domáhat zřízení věcného břemene podle § 151o odst. 3 ObčZ, neboť toto právo nelze zřídit k návrhu vlastníka pozemku; proto žalobu vůči ní zamítl. Žalobu zamítl i ve vztahu k žalobci a) jako vlastníku chaty, když dovedl, že na pozemky ve vlastnictví žalovaného, které měly být věcným břemenem zatíženy, se vztahuje režim zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), neboť jde o pozemky, které jsou určeny k plnění funkce lesa. Parcela č. 261/4 je ostatní komunikace a jde o veřejně přístupnou cestu s omezeními vyplývajícími z lesního zákona a parcela č. 35/2 je les. Soud odkazuje na § 20 odst. 1 a 4 lesního zákona, podle něhož je v lese zakázáno jezdit a stát s motorovými vozidly. Výjimku z tohoto zákazu může povolit vlastník lesa, a protože tak neučinil, nemohl soud žalobě vyhovět; souhlas právního předchůdce žalovaného je nevýznamný.

Odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Ztotožnil se se skutkovými zjištěními i právními závěry soudu prvního stupně a ve vztahu k pozemku č. 261/4 odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 2317/2004. K námitce žalobců, že právní předchůdci žalovaného udělili souhlas k užívání předmětných pozemků jako přístupové cesty k chatě, uvedl, že nemohlo jít o takový souhlas, který by zakládal právo domáhat se zřízení věcného břemene. Přístup k chatě mají žalobci ostatně zajištěn, nemají pouze právo příjezdu k ní motorovými vozidly.

Proti rozsudku odvolacího soudu podali žalobci dovolání. Žalobu považují za důvodnou, minimálně pokud jde o zřízení věcného břemene chůze a průjezdu po pozemcích č. 35/2 a 37/1. Měli odvolací soud za prokázané, že parcela č. 261/4 je veřejná komunikace, k níž věcné břemeno zřídit nelze, neměl se zabývat režimem této veřejné lesní cesty a měl žalobu ohledně ní zamítnout, avšak průjezdu a chůze přes bezprostředně sousedící pozemky bránit neměl. V tom dovolatelé spatřují zásadní pochybení při aplikaci § 151o odst. 3 ObčZ. Odvolací soud tuto argumentaci, jako zásadní, mlčky přešel. Namítají dále, že ač soud prvního stupně konstatuje, že geometrický plán je nedílnou součástí jeho rozsudku, tento plán s rozsudkem trvale nespojuje, a tak vytváří pochybnosti o předmětu řízení z hlediska věci pravomocně rozsouzené. Shrnují, že ke zrušení napadeného rozsudku zmíněné nedostatky při řešení otázky zřízení věcného břemene k pozemkům č. 35/2 a 37/1 postačují. Ohledně pozemku č. 261/4 dovolatelé trvají na tom, že souhlas k průjezdu jim byl dán právním předchůdcem žalovaného, protože jinak by nemohli rekreační objekt v roce 1945 vůbec postavit. Právním předchůdcům žalobců prodal i pozemky pod stavbou chaty, a tím samozřejmě souhlasil s přístupem k tomuto objektu a nikdy tomu nekladl jakékoliv překážky. Je-li cesta přes pozemek č. 261/4 veřejnou komunikací, pak ji mají žalobci nepochybně právo užívat. Navrhují, aby dovolací soud zrušil napadený rozsudek odvolacího soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud napadené rozhodnutí přezkoumal a zjistil, že dovolání není důvodné. Za otázku, která činí z napadeného rozsudku rozhodnutí po právní stránce zásadní (§ 237 odst. 3 OSŘ), považuje dovolací soud možnost zřízení věcného břemene průjezdu motorovým vozidlem přes les.

Není-li vlastník stavby současně vlastníkem přilehlého pozemku a přístup vlastníka ke stavbě nelze zajistit ji-

nak, může soud na návrh vlastníka stavby zřídit věcné břemeno ve prospěch vlastníka stavby spočívající v právu cesty přes přilehlý pozemek (§ 151o odst. 3 ObčZ).

Zřízení věcného břemene soudem spočívajícího v právu cesty může připadat v úvahu jen tehdy, nevyplývá-li právo procházet přes pozemek z jiného právního důvodu (rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 20. 7. 2005, sp. zn. 22 Cdo 1897/2004, Právní rozhledy, 2005, č. 21; ze dne 30. 8. 2005, sp. zn. 22 Cdo 2317/2004, publikovaný na www.nsouid.cz).

V lesích je zakázáno jezdit a stát s motorovými vozidly (§ 20 odst. 1 písm. g) lesního zákona]. Výjimku z tohoto zákazu může povolit jen vlastník lesa (§ 20 odst. 4 lesního zákona). Každý má právo vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí, sbírat tam pro vlastní potřebu lesní plody a suchou na zemi ležící klest. Při tom je povinen les nepoškozovat, nenarušovat lesní prostředí a dbát pokynů vlastníka, popř. nájemce lesa a jeho zaměstnanců (§ 19 odst. 1 lesního zákona).

Věcné břemeno nemůže soud ani soukromé osoby zřídit v rozporu s veřejnoprávními předpisy; zapovídá-li zákon určitý způsob užití pozemku, nelze zřídit věcné břemeno se zapovězeným obsahem. Proto soud nemůže bez souhlasu vlastníka lesa zřídit právo průjezdu lesem jako věcné břemeno. Pokud jde o námitku, že soudy měly zřídit věcné břemeno alespoň k pozemkům p. č. 35/2 a 37/1, je třeba uvést, že právo průchodu zajišťuje žalobcům obecné užívání lesa (§ 19 odst. 1 lesního zákona), a tedy žalobce má možnost průchodu z jiného právního důvodu. Právo průjezdu, jak uvedeno výše, bez souhlasu vlastníka lesa nelze zřídit.

Námitka týkající se geometrického plánu neobstojí, neboť tento plán byl v rozsudku řádně označen, je založen v soudním spisu a požadavek jeho „sešití“ s rozsudkem platné právo nezná. Otázka, zda právní předchůdce žalovaného s průjezdem souhlasil, je pro řízení o nároku na zřízení věcného břemene soudem nevýznamná.

Nejvyšší soud České republiky: Pozemky vydané v restituci a vlastnictví ke stavbám na nich dříve zřízeným

§ 22 odst. 7 zákona č. 229/1991 Sb.

Oprávněná osoba, které byly vydány pozemky podle zákona o půdě, nenabývá bez dalšího vlastnictví ke stavbám zřízeným na pozemku někým jiným před jejich vydáním.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 6. 1. 2006, sp. zn. 22 Cdo 2686/2004

Z odůvodnění: Žalobce se domáhal, aby soud určil, že je vlastníkem stavby – betonového soklu s mobilní buňkou – postavené asi v roce 1970 na pozemku, který mu byl (jako zastavěná plocha) vydán v roce 1997 jako oprávněné osobě podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“).

Soud prvního stupně žalobu zamítl. Zjistil, že žalobce, jako osoba oprávněná podle zákona o půdě, nabytí rozhodnutím Pozemkového úřadu v K. z 11. 6. 1997 do vlastnictví všechny pozemky patřící původně k zemědělské